

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

C.Z.U. 347.73/.74 (043.2)

MARIAN NICOLAE

**MIJLOACELE JURIDICE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR
ÎN CONTRACTUL DE CREDIT BANCAR**

SPECIALITATEA: 553.01 – DREPT CIVIL

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2018

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Privat a Universității de Stat din Moldova.

Conducător științific:

CHIBAC Gheorghe, doctor în drept, profesor universitar, 553.01 – drept privat (drept civil)

Referenți oficiali:

1. **BĂIEȘU Aurel**, doctor habilitat în drept, profesor universitar (USM);
2. **PÎNZARI Veaceslav**, doctor în drept, conferențiar universitar (Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți).

Componenta consiliului științific specializat:

1. **COJOCARU Violeta**, președinte doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **CIMIL Dorin**, secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar.
3. **BĂIEȘU Sergiu** doctor în drept, profesor universitar.
4. **BELEI Elena**, doctor în drept, conferențiar universitar.
5. **PLOTNIC Olesea**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar.
6. **DINCĂ Răzvan** doctor în drept, profesor universitar, **Universitatea din București** prodecan facultatea de drept.

Susținerea va avea loc la “28” septembrie 2018, ora 13⁰⁰, în ședința Consiliului Științific Specializat D 30. 553.01 – 02 din cadrul Universității de Stat din Moldova, str. Alexei Mateevici 60, bloc II, sala de conferințe 119, municipiul Chișinău, MD-2009, Republica Moldova. Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC. (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la _____ august 2018.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

CIMIL Dorin, doctor în drept, conferențiar universitar

Conducător științific:

CHIBAC Gheorghe, doctor în drept, profesor universitar

Autor:

Marian Nicolae

© **Marian Nicolae, 2018**

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei abordate. Caracterului actual al tezei elaborate, se datorează predominanței capitalului asupra societății contemporane care izvorăște din practicile occidentale de dezvoltare. Astfel, în ceea ce privește dezvoltarea sectorului real de afaceri, banca în principiu este unicul subiect care poate oferi bani la momentul oportun pentru orice client eligibil, dar în partea ce ține de satisfacția necesităților de consum, prin prisma resurselor „*creditare*”, banca avansează starea de spirit euforică a individului uman care nu neapărat conștientizează în fiecare caz repercusiunile creditării și riscul abuzurilor manifestate de către băncile comerciale. Anume din aceste motive, apare necesitatea instantanee în mijloace de protecție a drepturilor participanților la contractul de credit bancar, prin care se va asigura avansarea afacerii bancare pe de o parte și protecția drepturilor clienților pe de altă parte. Exercițiu de control al realizării celor din urmă direcții, poate avea loc după noi, exclusiv prin raportarea criteriului economic de *eficacitate* asupra oricărui mijloc de protecție a drepturilor luat în parte. În consecință, orice obstrucționare a sistemului de creditare bancară se va detașa la maxim posibil, dar frâul sigur oferit participanților la contractul de credit bancar, va diminua caracterul irositor al creditelor oferite pentru ambii participanți ai contractului.

Situația teoretică în domeniul de cercetare la nivel național, duce lipsă de o examinare avansată a caracterului eficace al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar. De asemenea, doctrina națională nu examinează nici practica judecătorească din acest domeniu. Cu toate acestea, unii cercetători internaționali, drept exemplu Juanita Goicovici, M. Iu. Tihomirov, cercetează practică judiciară aferentă creditării bancare, însă nu se pronunță în partea eficacității și îmbunătățirii sistemului de protecție a drepturilor părților în ansamblu.

Obiectul cercetării noastre s-a divizat în regim dihotomic, astfel încât pe de o parte am studiat mijloacele de protecție a drepturilor în general, iar pe de altă parte extensia acestora asupra contractul de credit bancar oferind în egală măsură atenție creditorului cât și debitorului. În așa mod am intrat în esența creditării bancare, astfel încât am studiat cu meticulozitate natura juridică a fiecărei modalități de creditare în parte. Prin urmare, *în fapt problema de cercetare* care s-a constatat de către noi, am calificat-o drept un rezultat al lacunelor doctrinei naționale și internaționale care reies din reticențele cu privire la eficacitatea și problematica mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, precum și un rezultat al poziției doctrinare neuniforme aferente naturii juridice ale contractului de credit bancar.

Scopul și obiectivele tezei rezidă în – *cercetarea eficacității mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, precum și argumentarea acestora în*

calitate de premise fundamentale ale cursului constructiv al relațiilor de creditare bancară, îndreptat spre constituirea unui pilon pentru avansarea afacerii bancare, pe de o parte și a unui scut de protecție contra abuzurilor băncii față de debitori, pe de altă parte. În vederea realizării scopului ce ni l-am propus în prezentul studiu, ne-am trasat următoarele obiective:

1. Cercetarea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor, reliefa evoluției acestora și extensia lor asupra relațiilor de creditare bancară.
2. Delimitarea contractului de credit bancar de grupul contractelor cu particularități asemănătoare, prin examinarea lui în calitate de fapt juridic, act juridic și raport juridic civil.
3. Cercetarea mijloacelor de prevenire a încălcării drepturilor care se utilizează de către părțile contractului de credit bancar și identificarea lacunelor în această privință.
4. Analiza derulării creditului bancar ca entitate economică și entitate juridică.
5. Cercetarea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor băncii aplicabile la etapa neexecutării obligațiilor de către debitor și identificarea impedimentelor ce țin de realizarea acestor drepturi.
6. Cercetarea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor debitorului aplicabile la etapa neexecutării obligațiilor de către bancă și identificarea impedimentelor ce țin de realizarea acestor drepturi.
7. Evaluarea eficacității actualelor mijloace juridice de protecție a drepturilor ce aparțin părților contractului de credit bancar și examinarea perspectivelor de completare a amplitudinii cadrului legal destinat acestei protecții.
8. Formularea propunerilor *de lege ferenda* care vor genera diminuarea prejudiciilor suportate de către participanții la contractul de credit bancar în condițiile oferite de actualul sistem de protecție.

Metodologia cercetării științifice, s-a stabilit a fi una clasică, preluată din cursul de teorie generală a dreptului. În calitate de metode și procedee predominant utilizate în cursul studiului ne-au servit: *metoda istorică, metoda comparativă, metoda logică, metoda deductivă, metoda inductivă, metoda dogmatică și analiza sistemică.*

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării elaborate rezultă din faptul că prin aceasta, pentru prima dată s-au reușit a fi stabilite cazurile care detașează creditorul și debitorul de la posibilitatea realizării drepturilor sale la momentul oportun, s-a estimat valoarea securității drepturilor ce le aparțin, s-a stabilit cert locul contractului de credit bancar în sistemul contractelor civile precum și s-a reușit pătrunderea în esența acestuia. Cel mai rezonant caracter inovațional al lucrării, decurge din propunerea de sporire a gradului de securitate al mijloacelor

juridice de protecție a drepturilor creditorului și debitorului, amplificându-se prin consecință pentru întâia oară, întregul cadrul conceptual al acestor mijloace juridice de protecție.

Astfel, **problema științifică importantă soluționată** de către noi rezidă în – *elaborarea cadrului conceptual* absent în RM al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, *care a contribuit la prevenirea încălcărilor stabilite, permițând valorizarea economică a securității intereselor părților contractante, precum și accelerarea realizării drepturilor ce le aparțin.*

Semnificația teoretică a tezei, are o reflecție directă asupra patrimoniului științific național și nu numai, deoarece cercetarea elaborată servește în calitate de fundament pentru dezvoltarea ulterioară a segmentului științific pentru întreaga comunitate interesată de protecția drepturilor în cadrul altor modalități de creditare ca exemplu fiind: *leasingul, factoringul, garanția bancară etc.* Totodată prezenta teză, servește drept o sursă bine argumentată pentru ajustarea curriculumului universitar de la disciplina *drept civil*, dar și pentru elaborarea unui curs opțional de *drept al creditului* în ipoteza în care acesta își va găsi relevanță didactică.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în calitatea sa de ghid de referință în temeiul căruia protecția drepturilor în contractul de credit bancar a devenit mai bună.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere sunt:

1. Argumentarea faptului că fiecare mijloc juridic actual de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, care își găsește relevanță în aplicarea sa practică la momentul oportun, este suficient de problematic datorită funcționalității sale ne corespunzătoare.

2. Argumentarea faptului că ineficacitatea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor participanților la contractul de credit bancar declină cursul relației de creditare de la scopul său original ce rezidă în satisfacția echitabilă a ambilor părți participante la încheierea contractului, creându-se în așa mod un flux concret de pierderi financiare suportate la fel de către ambele părți, care se cumulează cu o denigrare a esenței procesului de creditare insuflând scepticism pentru eventualul client.

3. Argumentarea faptului că un atare curs al mijloacelor de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, va genera mai devreme sau mai târziu ruina întregului sistem de creditare bancară, ori în cel mai bun caz detașarea pronunțată a acestuia de la destinația sa specială.

4. Argumentarea modalității de soluționare științifică a acestei probleme prin elaborarea unui cadrul conceptual al mijloacelor de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar,

care prin consecință a ajustat sistemul de creditare bancară la un curs corect în partea ce ține de realizarea drepturilor destinate pentru fiecare participant la contract în parte.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin înaintarea către Ministerul Justiției al RM a propunerilor de modificare a legii argumentate prin teză, înaintarea către Consiliul Științific Consultativ al CSJ a propunerilor privind unificarea practicii judiciare aferente segmentului de creditare bancară și înaintarea recomandărilor către băncile comerciale privind corijarea atitudinii acestora în raport cu clientul creditat.

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Privat al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, Seminarului Științific de Profil din cadrul aceleiași instituții superioare, unde a și fost discutată și aprobată spre susținere. Totodată, rezultatele au fost aprobate prin 2 comunicări la reuniuni științifice naționale și 3 comunicări la reuniuni științifice internaționale, organizate în perioada anilor 2014-2017

Publicațiile la tema tezei sunt 12 la număr și anume: 5 articole publicate în *Revista Națională de Drept*, 2 articole în revista *Legea și viața*, 5 comunicări la conferințe.

Volumul și structura tezei. Teza cuprinde: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 198 titluri și 6 anexe. În total volumul lucrării este de 171 pagini.

Cuvintele-cheie: Mijloc juridic, protecție, drepturi, credit, bancă, debitor, eficiență.

CONȚINUTUL TEZEI

În Capitolul 1 - „**Analiza situației științifice în domeniul protecției drepturilor și creditării bancare**”, este efectuată o analiză profundă a materialelor științifice îndreptată spre formularea scopului obiectivelor și a problemei de cercetare din cadrul tezei elaborate.

În vederea pătrunderii în esența protecției drepturilor, în regim primar în secțiunea 1.1 am cercetat evoluția reglementărilor ce țin de acest concept, deducând prin consecință sorgintea formării sistemului actual de jurisdicție. Începând cu un scurt istoric aferent mijloacelor juridice de protecție a drepturilor, am stabilit faptul că o dată cu evoluția, aspectele procedurale ce țin de apărarea drepturilor încălcate, și-au meritat locul în cadrul unei științe separate decât cea care se ocupă cu studiul dreptului material. Această deducție, a reieșit și din cercetarea modalităților de protecție a drepturilor care erau aplicate de către romani, descrise de către savantul autohton Victor Volcinschi și autorul german Iulius Baron. O altă lucrare care s-a cercetat de către noi, a fost semnată de către autorii A. Chesler și N. Stratulat. În aceasta, s-a descris modalitatea de apărare a drepturilor cetățenilor sovietici ne lăsată fără de critica noastră pentru conceptul ideologic promovat în acea perioadă. Pentru corespunderea totală a textului tezei elaborate cu tema aprobată de către senatul Universității de Stat din Moldova, originea tuturor mijloacelor

juridice de protecție a drepturilor studiate de către noi în secțiunea 1.1 a lucrării, s-a extins peste instituția de creditare bancară. La rândul său, am considerat necesar să intrăm în esența conceptului celei din urmă instituții, pentru ca să observăm aprecierile laice a acordării împrumuturilor în antichitate, să notăm criticile aferente dobândirii veniturilor ne produse de muncă proprie, să observăm văditele disproporții ce țineau de dobânzile aplicate împrumuturilor din aceeași perioadă și să constatăm că la etapa de astăzi, problema de principiu rezidă în echilibrul dobânzilor solicitate de către bancă de la clienții lor.

Secțiunea 1.2 a tezei denumită „**Materialele științifice din domeniul protecției drepturilor și creditării bancare**”, s-a dedicat tuturor materialelor științifice, care descriu în ansamblu cursul celor din urmă domenii la etapa contemporană. Pe acest segment, atenție deosebită s-a acordat materialelor științifice emise în ultimii cinci ani, fără însă a fi eludată literatura clasică de specialitate. Este vorba despre, lucrările semnate de către autorii autohtoni Alexandru Cojuhari, Aurel Băieșu și Nicolae Slutu, Sergiu Băieșu și Nicolae Roșca, Dorin Cimil, Gheorghe Mîțu, Gheorghe Chibac, Octavian Cazac, Victor Volcinschi, Olesea Plotnic, Victor Burac, Oxana Robu ș.a., autorii români Carmen Adriana Gheorghe și Rada Postolache, Ion Turcu, Corneliu Bîrsan, Liviu Pop, Flavius-Antoniou Baias și alții ș.a., autorii ruși M. Agarkov, Iu. V. Romanet, M. Iu. Tihomirov și L. V. Tihomirova, N. P. Bâcikova, G. L. Avaghean, G. L. Baiandurean, savanții francezi Ch. Gavalda și J. Stoufflet, cercetătorii creditului bancar din spațiul comunitar Karin Sein, Palgrave Macmillan, Matthias Haentjens și Pierre de Gioia-Carabellese, Federico Ferretti. Toate acestea ne-au conturat în tot sau în parte, carențele doctrinare aferente eficacității mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar și ne-au permis stabilirea problemei de cercetare, formularea scopului și a obiectivelor tezei. Examinarea literaturii de specialitate indicate *supra*, a fost cumulată cu examinarea unei serii de acte normative naționale și internaționale care au reliefat întregul tablou ce ține de apărarea drepturilor și extensia acestei apărări asupra creditării bancare. Astfel, am examinat prevederile Constituției RM, Declarației Universale a Drepturilor Omului, Pactului cu privire la Drepturile Civile și Politice, Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Codului Civil al Republicii Moldova (în continuare – CC RM), Codului civil German, Noului Cod civil Român (în continuare - NCC), Vechiului Cod civil Român, precum și a Codului civil al RSSM, prevederile Codului civil al Federației Ruse și ale Codului bancar Belarus. Pentru a stabili legătura indispensabilă dintre cercetarea juridică efectuată și consecințele economice ale acesteia, care în principiu constituie o direcție prioritară de dezvoltare a Republicii Moldova și a oricărei țări care este în continuă creștere, am considerat criteriul eficacității mijloacelor juridice

de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar drept o unică circumstanță care ar putea îmbunătăți întregul sistem de creditare bancară. În vederea stabilirii actualei eficacități a celor din urmă mijloace juridice de protecție a drepturilor și a proporției extinctive ale acestora asupra contractului de credit bancar, am examinat în jur de 100 de dispoziții judecătorești naționale și internaționale [21, p.26], cele mai interesante dintre acestea, într-un număr de aprox. 30 de decizii fiind citate în teza elaborată. În partea ce ține de examinarea naturii juridice a contractului de credit bancar care în opinia noastră era una extrem de importantă pentru percepția esenței arealului asupra căruia se va extinde protecția drepturilor, am stabilit o serie de confuzii și incertitudini referite la conceptul contractului de credit bancar. Aceasta au reieșit din lucrările autorilor Dorin Cimil, Oxana Robu, Aurel Băieșu, Ion Turcu, M. Agarkov, Iu. V. Romanet comentatorilor NCC Flavius-Antoniou Baias, și a altor autori. Poziția diversificată a autorilor indicați *supra*, ne-a determinat să excludem confuziile de pe marginea naturii juridice a contractului de credit bancar prin formularea unei definiții argumentate a celui din urmă contract în secțiunea 2.5 a tezei elaborate. Definiția propusă de către noi, a reieșit din necesitatea de evidențiere sau individualizare a contractului de credit bancar care s-a stabilit de către noi la problema de cercetare pe care am determinat-o. În așa mod, doctrina de specialitate autohtonă și internațională, actele normative naționale și internațională, cât și deciziile judecătorești autohtone și nu numai [6, p.63, p.124; 18, p.345, 347], ne-au permis formularea integră a problemei noastre de cercetare și a direcțiilor de soluționare ale acesteia.

Problema de cercetare s-a expus deplin în secțiunea 1.3 a tezei elaborate, izvorând în mare parte din reticența cercetătorilor referită la calitatea productivității efectului și lacunele generate de fiecare mijloc de protecție a drepturilor participanților la contractul de credit bancar, descris de către noi în capitolele 3 și 4 a tezei elaborate, dar și la poziția doctrinară ne uniformă aferentă naturii juridice a contractului de credit bancar.

Concluziile la capitolul 1 formulate în secțiunea 1.4 a acestuia, reliefează concret *scopul și obiectivele* tezei elaborate. Corelația armonică dintre scopul obiectivele și problema de cercetare pe care am stabilit-o în teză, poate fi urmărită prin examinarea cumulativă a tuturor concluziilor care s-au formulat în teză începând cu capitolul 1 și continuând cu celelalte capitole. Cea din urmă corelație armonică, se luminează mai pronunțat în concluziile generale și recomandările elaborate la finele studiului ce l-am realizat.

În Capitolul 2 - „**Esența și elementele conținutului creditării bancare și ale apărării drepturilor**”, este efectuată o cercetare amplă a întregului ciclu de apărare a drepturilor la etapa contemporană, care înglobează aspectele procedurale cât și cele materiale a exercițiului în cauză.

A doua parte a capitolului 2, este destinată unui studiu amănunțit a conceptului de creditare bancară care include în sine toată gama modalităților de creditare de pe urma cercetării cărora, am stabilit locul destinat pentru contractul de credit bancar în întregul sistem de creditare bancară precum și în sistem normativ care reglementează cel din urmă contract.

Astfel, în prima parte a capitolului 2, o atenție deosebită a fost atrasă conceptelor *drepturi, libertăți și interese legitime*. O dată cu cercetarea palierului sau obiectului protecției juridice în general, am observat că savantul român Corneliu Bîrsan pune semn de egalitate între *drepturi și libertăți* [2, p.13], părerea noastră în aceeași privință, fiind un pic mai diferită. Aceasta s-a expus în secțiunea 2.1 „**Regimul național de protecție a drepturilor civile**” pct. a) „**palierul protecției juridice în general**”. Interesul legitim în literatura de specialitate s-a calificat drept un fapt de care depinde apariția, modificarea sau stingerea anumitor drepturi subiective proprii sau ale terților. Într-un final, scopul cercetării în partea expusă *supra* s-a îndreptat spre reliefaarea amplitudinii obiectului care se protejează prin lege și care în esență este constituit nu numai din *drepturi*, dar din toate cele trei elemente despre care am vorbit în secțiunea 2.1 pct. a) a tezei elaborate. În așa mod, în vederea atingerii primului obiectiv pe care ni l-am formulat pentru elaborarea tezei realizate, în urma reliefării întregului cadru supus protecției juridice, pentru a nu depăși limitele stabilite prin titlul tezei am considerat oportun să deschidem o scurtă paranteză în partea ce ține de „**importanța și elementele protecției drepturilor la etapa contemporană**” care s-au cercetat în pct. b) al secțiunii 2.1 din teză. Pe acest segment am accentuat interacțiunea indispensabilă a conceptelor *protecție/răspundere* și invers, evidențiind cumulativ faptul că în lipsa unei protecții corespunzătoare pentru un drept încălcat s-au altul, societatea ar suporta impactul ruinei deoarece protecția juridică constituie în sine o parte integrantă a protecției sociale. În parte ce ține de elementele protecției drepturilor am conturat două criterii de bază în funcție de care după noi, trebuie să se realizeze protecția unui drept încălcat, acestea implicând *metodele și formele* de protecție a drepturilor, la cercetarea cărora am trecut în punctele imediat următoare a secțiunii 2.1 din teză. Astfel, în pct. c) a secțiunii 2.1 ne-am focusat asupra „**metodelor de apărare a drepturilor civile în general**” unde am vorbit despre originea și derularea aspectului destinat apărării drepturilor în partea materială a acestui proces care ne răspunde la întrebarea ce protejăm și ce facem? Ulterior, în pct. d) a secțiunii 2.1 ne-am concentrat asupra „**formelor actuale de apărare a drepturilor civile în RM**” care ne răspunde la întrebarea cum protejăm sau cum facem exercițiul în cauză? Aici am supus cercetării aspectele procedurale ale mijloacelor de protecție a dreptului încălcat, conturând reforma din sectorul justiției care fiind menită să despovăreze instanțele judecătorești, a propus în tot acest răstimp

unele modalități alternative de soluționare a conflictelor precum: *arbitrajul și medierea*. Pentru respectarea principiului armoniei dintre tema tezei, cuprinsul tezei, scopul tezei, obiectivele tezei, conținutul tezei și concluziile pe care le-am formulat în aceasta, am constatat realizarea primului obiectiv prin formularea concluziei în secțiunea 2.5 a lucrării prin care am opinat că ar fi benefică recomandarea modalităților alternative celor judiciare pentru soluționarea litigiilor rezultate din contractele de credit bancar. Aceste din urmă mijloace juridice la rândul său, cu precădere ar putea fi realizate de către instituțiile specializate de arbitraj, ceea ce denotă necesitatea unei cercetări suplimentare de perspectivă a subiectului dat. Reperul de bază al acestei concluzii își are sorginea din durata soluției emise de către Curtea de Arbitraj ce nu poate depăși 6 luni din momentul constituirii sale, în raport cu durata cercetării litigiilor în ordine judiciară clasică, a căror termen destul de des depășește cele 6 luni plafonate de practica arbitrală. Secțiunea 2.2 a tezei, „*noțiunea conținutul și natura juridică a contractului de credit bancar*”, cuprinde esența arealului asupra căruia se extind mijloacele juridice de protecție a drepturilor, ori fără a pătrunde în esența contractului de credit bancar, ar fi fost extrem de complicat de evidențiat și de stabilit mijloace de protecției a drepturilor participanților la acesta. Astfel, aprofundarea în studiul naturii juridice ale contractului de credit bancar pentru individualizarea lui, a constituit o componentă indispensabilă pentru soluționarea *problemei de cercetare* pe care am identificat în capitolul 1 al tezei elaborate.

Declanșarea discuțiilor despre individualizarea contractului de credit bancar, a fost generată de poziția doctrinară ne uniformă în ceea ce privește caracterele juridice ale contractului de credit bancar în raport cu cele ale contractului de împrumut și de prestări servicii.

Cu toate că în literatura de specialitate mai mult sau mai puțin a fost examinată în aspect comparativ distincția dintre cele din urmă contracte [4, p.334], o aprofundare esențială în ceea ce privește delimitarea dintre relația de împrumut, prestări servicii și credit bancar, a reieșit pentru noi dintr-o deducție sprijinită de cercetările savantului autohton Dorin Cimil și savantului rus Iu. V. Romanet. Logica autorilor numiți, generează calificarea raporturilor contractuale, studiată de către savantul autohton Dorin Cimil care se alătură la poziția lui Iu. V. Romanet în ceea ce privește *direcționarea obligațiilor asumate de către părți*, criteriu de bază al calificării oricărui contract civil [5, p.33]. În așa mod, noi am constatat că contractul de credit bancar face parte din grupul contractelor obligațiile părților conform cărora, sunt îndreptate spre amânarea plății sau restituirii unor bunuri de același gen, fapt din care reiese că contractul de credit bancar este o specie a contractului de împrumut. Savantul rus Iu. V. Romanet consideră că contractul de credit bancar este unul cumulat cu obligația băncii de prestare a serviciilor specializate [20, p.130], dar

în principal rămâne a fi totuși unul îndreptat spre amânarea plăților, ceea ce îl distinge de categoria prestărilor de servicii [20, p. 449]. Aceasta deoarece contractul de prestări servicii este îndreptat spre satisfacția interesului economic al beneficiarului unui sau altui serviciu, pe când creditul bancar se manifestă prin amânarea plății banilor oferii de către bancă. Delimitarea principială dintre contractul de împrumut și cel de credit bancar pe care am relatat-o în secțiunea 2.2, rezidă în transferul de proprietate asupra obiectului împrumutat în cazul împrumutului și punerea la dispoziție a banilor în cazul creditului bancar, circumstanțe care au efecte distincte pentru fiecare contract în parte. Prin urmare, contractul de credit bancar, se manifestă printr-o individualizare proprie numai pentru sine chiar dacă constituie specie a împrumutului. În partea ce ține de subiecții participanți la contractul de credit bancar în construcția *de lege lata*, e de notat asupra criticii noastre pe care am expus-o în cadrul unei reuniuni științifice internaționale unde am propus modificarea calității subiecților din *creditor și debitor*, în *bancă și client*, clientul în esență fiind *solicitantul* creditului bancar. Operarea acestei modificări s-a argumentat prin faptul că titlul oneros al contractului de credit bancar, în mod imperativ, se impune numai prin plata dobânzilor aferente banilor utilizați, dar obligația de restituire a banilor se naște exclusiv în momentul preluării și utilizării lor efective [7]. Prin urmare, atunci când beneficiarul creditului renunță la obiectul contractului care constituie o sumă de bani până a fi utilizată, el rămâne liber de orice sarcini față de bancă, ceea ce nu îi atribuie calitatea de debitor. Întregul ansamblu de cercetări descris în secțiunea 2.2 a tezei, ne-a permis formularea unei definiții proprii a contractului de credit bancar pe care am expus-o în secțiunea 2.5 a lucrării. Secțiunea 2.3 a conturat „**declanșarea negocierilor privind încheierea contractului de credit bancar și severitățile din cadrul acestora**”. În această parte am vorbit despre o serie de obligații care se nasc pentru ambele părți contractante din momentul negocierilor ce țin de eliberarea creditului bancar inclusiv: păstrarea secretului bancar, furnizarea informațiilor veridice referitor la starea financiară a clientului, scopul pentru care se solicită creditul, etc. Tot aici am relatat despre *birourile istoriilor de credit* (în continuare - BIC), care sunt unica sursă informațională prin prisma căreia se poate examina bonitatea clientului și care constituie în principiu un pilon de prevenire a impactului de ne rambursare a creditului asupra băncii. Importantă ni s-a părut opinia autorului Federico Ferretti care a menționat pe de o parte că furnizorii de informații nu prestează date complete despre potențialii clienți, deoarece ei nu duc evidența relațiilor potențialului client cu careva terțe persoane în partea ce ține de calitatea executării obligațiilor clientului față de acei terți, iar pe de altă parte a menționat că o problemă suplimentară ce ține de serviciile de raportare a evidenței creditelor, rezidă în lipsa datelor aferente informațiilor despre bănci, care ar prezenta

interes pentru clienți calificând prestarea informațiilor de către BIC-uri ca fiind una asimetrică. Aici autorul a vorbit despre reputația, fiabilitatea băncilor, precedentele ce țin de manifestarea comportamentului abuziv față de debitori etc. [22, p.11, 42, 43], opinie la care ne-am raliat pe deplin. În vederea realizării obiectivului cu nr. 3 și anume: *cercetarea mijloacelor de prevenire a încălcării drepturilor care se utilizează de către părțile contractului de credit bancar și identificarea lacunelor în această privință*, în secțiunea 2.5 destinată concluziilor aferente capitolului 2 al tezei am opinat că art. 1226 al CC RM care este menit să reglementeze secretul bancar, are un loc ne reușit în secțiunea destinată reglementării depozitului bancar fapt pentru care am recomandat poziționarea celui din urmă text de lege, într-o secțiune separată al capitolului care reglementează contractele și operațiunile bancare din CC RM destinată drept exemplu, dispozițiilor generale privind contractele și operațiunile bancare. Secțiunea 2.4 a tezei s-a destinat „*locului contractului de credit bancar în sistemul normativ autohton*”. În această parte interesul primar s-a răsfrânt asupra locului normelor juridice care sunt destinate tuturor reglementărilor ce țin de cursul corect a creditării bancare manifestate prin prisma contractului de credit. Observațiile din cadrul cercetării de pe acest segment, au conturat un areal normativ extrem de amplu cu o dislocație risipită pe întregul sistem legislativ, fapt care în opinia noastră împovărează specialiștii în ceea ce privește operarea cu normele destinate reglementărilor din domeniul creditării bancare. Anume din această cauză, am considerat că comasarea cadrului legal destinat reglementării procesului de creditare bancară indiferent de modul în care se desfășoară acest lucru, ar facilita semnificativ ghidarea specialiștilor care vor avea nevoie de apel la soluții legale pentru problemele ce reies din creditare bancară în genere. Atare practici, sunt evidențiate de către autoarele române Carmen Adriana Gheorghe și Rada Postolache, în opinia cărora ele sunt foarte utile și izvorăsc din modelul francez de *drept al creditului* care este înțeles ca fiind un ansamblu de reguli și tehnici juridice preluate din diferite ramuri sau subramuri de drept care reglementează operațiunile de creditare [3, p.4; 17, p.3]. Împărtășind pe deplin poziția doctrinară indicată *supra*, la secțiunea concluziilor din capitolul 2 am decis examinarea rezultatului valoric al așa-numitului *drept al creditului*, opinând în privința impactului acestuia asupra activității de creditare, care și-a ocupat ulterior poziția la cercetările de perspectivă ce ar trebui să fie declanșate în urma tezei ce am elaborat. Secțiunea 2.4.1 „*locul și rolul contractului de credit în cadrul raporturilor și modalităților de creditare bancară*” a evidențiat semnificația contractului de credit bancar în raport cu oricare modalitate de creditare uzitată în cadrul întregului proces de creditare. Cea din urmă secțiune a cuprins practic exhaustiv toate modalitățile de creditare existente începând de la: *leasingul financiar, scontul cambiei, factoringul, garanția bancară etc.*

Aceste din urmă modalități s-au evidențiat de către autorii autohtoni Aurel Băieșu și Nicolae Slutu [1, p.28; 4, p.351], fără însă a fi expus și argumentat de către acești autori rolul *contractului de credit* în derulare clasică pentru sistemul de creditare în ansamblu.

Având în vedere faptul că doctrina franceză în persoana savanților *Ch. Gavalda și J. Stoufflet*, a evidențiat în calitate de principala modalitate de creditare avansul de fonduri [19, p.211], în prezent preluat și de către NCC în art. 2 193–2195 care stipulează despre *facilitatea de credit* în contextul transmiterii fondurilor către client în oricare din varietățile acestui proces [17, p.244] în secțiunea 2.4.1 a tezei elaborate noi am argumentat motivele trecute prin reticență de doctrina autohtonă în virtutea cărora *contractul de credit bancar* cu adevărat constituie pilon de fundamentare a întregului proces de creditare. Anume pentru acest fapt, am concluzionat în secțiunea 2.5 a tezei elaborate că în derularea sa clasică, *contractul de credit bancar* constituie o „*tijă centralizată*” a întregului proces de creditare bancară, o tijă de la care se răsfrânge oricare din modalitățile de creditare utilizate de către creditorii care permit în principiu delimitarea creditului bancar în calitatea sa de entitate economică, de credit bancar entitate juridică.

Concluzia în această privință, formulată în secțiunea 2.5 a lucrării, a servit în calitate de soluție pentru al patrulea obiectiv pe care ni l-am pus în vederea analizei și delimitării creditului bancar în calitate de o entitate economică în raport cu entitatea juridică.

Cu titlu de soluție pentru obiectivul secund pe care ni l-am trasat în teză și anume: *delimitarea creditului bancar de grupul contractelor cu care acesta are particularități asemănătoare și examinarea acestuia în calitate de fapt juridic, act juridic și raport juridic civil*, în secțiunea 2.5 a tezei am propus o definiție proprie pentru contractul de credit bancar în modul după cum urmează: *Creditul bancar este un contract-cadru care se execută sub forma unei promisiuni bilaterale de a încheia un contract de credit bancar în momentul solicitat de către Client, prin care Banca se obligă să pună la dispoziția Clientului o sumă de bani (credit), iar Clientul se obligă să restituie suma de care a beneficiat și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.*

În contextul cercetărilor de specialitate de perspectivă, capitolul 2 al tezei elaborate sugerează declanșarea investigațiilor suplimentare pe marginea instituționalizării unei curți specializate de arbitraj care se va ocupa cu soluționarea litigiilor izvorâte din creditare bancară, investigațiilor ce țin de modalitățile de raportare financiară prin prisma BIC-urilor care vor fi simetrice în contextul opiniei autorului Federico Ferreti și investigațiilor ce țin de oportunitatea unui *drept al creditului* în ipoteza în care nu se va califica drept tautologic efectul unei atare discipline.

Capitolul 3 al tezei „*Mijloacele juridice de protecție a drepturilor băncii în contractul de credit bancar*” s-a rezumat la toate tehnicile aplicabile de către bănci în scopul restituirii banilor eliberați debitorilor. Secțiunea 3.1 „*Protecția drepturilor băncii după încheierea contractului de credit bancar cu clientul în general*”, relatează despre procedeuul duplex care se rezumă la declanșarea acțiunilor cu privire la impunerea debitorului la executarea obligației în natură (art. 11 lit. „e” al CC RM), în cumul cu acțiunea de exercitare a dreptului de gaj indiferent de faptul dacă există sau nu o hotărâre de încasare forțată a datoriei debitoare. În prezenta secțiune, am apreciat foarte critic unele tratamente jurisdicționale prin care nu s-au admis concomitent acțiunile pe capătul de cerere cu privire la încasarea forțată a datoriei precum și pe capătul de cerere cu privire la transmiterea în posesie a bunurilor gajate, și am opinat că asemenea acțiuni se încadrează perfect în limitele legale oferite creditorului în vederea protecției drepturilor ce îi aparțin. De asemenea, secțiunea 3.1 accentuează și termenele în cadrul cărora creditorul urmează să-și înainteze acțiunea împotriva debitorului rău platnic, ori claritatea în partea acestor termeni constituie un pilon fundamental al posibilității de realizare a dreptului încălcat. Astfel, am accentuat că termenul de prescripție constituie 3 ani din momentul rezilierii contractului de creditare și nu 3 ani din data scadenței stabilite în acesta. Cea din urmă opinie s-a axat pe unele practici judecătorești corecte în opinia noastră, dar și pe propria interpretare a textului de lege stipulat în art. 272 alin. 1) CC RM, efectuată întru justa ghidare a creditorilor care vor să-și încaseze datoriile la creditele ne achitate. O soluție pentru obiectivul tezei plasat de către noi la nr. 5, îndreptat spre *cercetarea mijloacele juridice de protecție a drepturilor băncii aplicabile la etapa neexecutării obligațiilor de către debitor* denotă încă o realizare importantă din cadrul prezentei secțiuni. Este vorba despre concluzia propusă de către noi în cadrul unei reuniuni științifice naționale cu participare internațională, unde am prezentat teza articolului elaborat cu denumirea „*Povara bancherului la momentul exigibilității creanțelor sale*” [14]. Cea din urmă teză a expus faptul că contractului de credit bancar îi este necesară formula executorie convențională în cel mai operativ regim posibil. Aceasta deoarece dobânzile aferente creditului ne achitat la timp, sunt în continuă creștere și urmează a fi încasate de la debitor în strictă concordanță cu valoarea datoriei la zi. În caz contrar, este necesară declanșarea unui proces judiciar separat în partea ce ține de încasarea diferenței la dobânzile ne achitate. În așa mod s-a identificat o problemă semnificativă ce ține de ne funcționalitatea corespunzătoare a procedeuului de constrângere a debitorului la executarea obligației în natură. Astfel, în legătură cu faptul că instanțele judecătorești nu pot eluda principiul contradictorialității și egalității armelor ce aparține participanților la procesul civil, care potrivit prevederilor art. 26 și 56 al CPC RM au

dreptul să facă cunoștință cu cererea de majorare a valorii acțiunii în partea dobânzilor acumulate la ziua ședinței de judecată, se creează o rotație vicioasă fără sfârșit. Prin urmare, atâta timp cât debitorul face cunoștință cu cererea de concretizare a noului quantum datorat băncii, dobânzile aferente creditului bancar din nou cresc pe toată perioada de timp până la următoarea ședință de judecată. Anume din această cauză, investirea cu formulă executorie a contractului de credit bancar, prin introducerea concomitentă a unor texte legale care vor stipula condiții exprese de contestare a acestuia despre care vorbim în concluziile la capitolul 3 al tezei precum și în concluziile generale și recomandările pe care le-am propus, constituie după noi unica modalitate de soluționare a acestei probleme. În așa mod calitatea cercetării mijloacelor juridice de protecție a drepturilor băncii, se conturează prin teza înaintată și denotă un frâu sigur pentru îmbunătățirea cadrului legal destinat protecției intereselor creditorului. La fel de sigură în partea referită la protecția creditorului este și observația noastră din cadrul secțiunii 3.2 a tezei, denumită **„Consecințele problematice ale excluderii dreptului băncii la solicitarea executării obligației debitorului și protecția împotriva acestora”**. Rezultatul obținut de către noi în cea din urmă secțiune, a fost publicat în integritate în literatura perioadă de specialitate unde articolul nostru a avut și o denumire similară cu cea a secțiunii 3.2 din teză [8].

Astfel, una din etapele parcurse de către bănci în vederea recuperării sumelor ce li se datorează de către debitorii rău platnici, rezidă în cumulara acestor sume cu toate despăgubirile ce urmează a fi temeinic pretinse pentru întârziere. Potrivit textelor legale destinate reglementării obligațiilor în general, se explică faptul că solicitarea despăgubirilor exclude din oficiu dreptul la solicitarea executării obligațiilor în natură, de unde și vine titlul secțiunii 3.2 indicat *supra*. Aceasta deoarece în principiu, solicitarea despăgubirilor, implică restabilirea situației create în așa mod încât creditorul din contractul de credit bancar, urmează a se alege atât cu restituirea banilor împrumutați și dobânzilor aferente acestora, cât și cu sume suplimentar datorate pentru întârzierea restituirii datoriei la principal cumulativ cu cea la dobândă. Astfel, prin secțiunea 3.2, o dată în plus am atins obiectivul nr. 5 propus prin concluziile la capitolul 1 al tezei, identificând un impediment ce ține de realizarea dreptului garantat al băncii la solicitarea despăgubirilor, notând totodată declinarea cursului relației de creditare de la scopul său original ce rezidă în satisfacția echitabilă a băncii. Dificultatea suportată de către bănci în această parte, s-a argumentat prin comentariu nostru asupra unui întreg ciclu practic de formulare a solicitărilor băncii în ceea ce ține de încasarea dobânzilor precum și a dobânzilor de întârziere urmare a rezilierii contractului de credit bancar pentru ne rambursarea banilor datorăți de către datornic. Elucidând faptul că practicile judecătorești pe asemenea cauze sunt contrare esenței și

conceptului de *despăgubiri*, apreciind foarte critic unele tratamente îndreptate spre unificarea practicilor judiciare pe care de asemenea le-am calificat eronate, am propus o soluție operativă și corectă asupra acestei probleme care la rândul său, va restabili lucrurile la criteriul echității și va detașa imposibilitatea ulterioară de realizare a dreptului la achitarea despăgubirilor de către debitorii rău platnici. Această soluție rezidă într-o modificare imediată a Hotărârii Plenului CSJ nr. 5/2005 prin care se prevede prohibiția referită la încasarea dobânzilor de întârziere în contul băncii la rata stabilită convențional prin contractul de credit încheiat cu clientul, dar și prin completarea art. 1242 al CC RM cu un text care va explica că: *rezilierea contractului de credit bancar nu afectează dreptul părților de a cere încasarea despăgubirilor potrivit indicilor prevăzute în contractul reziliat care se referă la cuantumul dobânzii aferente creditului eliberat stabilit inițial prin contract, fluctuația acestei dobânzi în cazurile prevăzute de lege, penalităților dacă acestea sunt prevăzute și întregului cost de administrare a creditului neperformant suportat de către creditor până la achitarea deplină a acestuia.*

O altă circumstanță apreciată de către noi drept un impediment grozav ce ține de realizarea drepturilor bănci, s-a observat la exercițiul ce ține de valorificarea bunurilor gajate. Astfel în secțiunea 3.3 „**Exercitarea dreptului de gaj al băncii și dificultățile procedurii**” am relatat despre faptul că credite bancare fără de garanții nu există [10], precum și despre acea problematică care detașează interesul oricărui cumpărător care sunt interesați în achiziționarea bunurilor gajate dreptul de proprietate asupra cărora este supus înregistrării de stat. În această din urmă secțiune, de asemenea se argumentează ne funcționalitatea actualelor reguli de exercitare al dreptului de gaj al băncii, care prin consecință servește temei pentru argumentarea declinului contractului de credit bancar de la scopul său original prin ne satisfacția creditorului. Cercetarea minuțioasă a practicilor judecătorești inconsecvente care prejudiciază băncile în unele cazuri cu zeci de milioane de lei anual, ne-a determinat să venim cu propuneri concrete în vederea modificării legislației în măsura în care se va facilita înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor gajate în procesul achiziției acestora de către noul cumpărător de la băncile care le valorifică în ordinea prevederilor stabilite prin legea cu privire la gaj și la ipotecă. În așa mod, am elaborat un reper pentru cadrul conceptual al mijloacelor juridice de protecției a drepturilor creditorului din contractul de credit bancar. Astfel, o soluție efectivă în opinia noastră, rezidă în adoptarea unui text de lege expres în art. 77 alin. (1) lit. c) ale Legii RM cu privire la gaj nr. 449/2001, care va avea drept efect ajustarea situației la natura și esența unui drept de gaj/ipotecă absolut, deținut de către bancă. Textul de lege în opinia noastră ar trebui să fie în următoarea formulă: *vânzarea bunurilor gajate de către creditorul gajist odată cu plata*

integrală a prețului de vânzare, stinge toate sechestrurile și interdicțiile asupra bunului, cu excepția celor aplicate de către instanțele de judecată în litigii legate de contestarea valabilității dreptului de proprietate asupra obiectului gajului.

Secțiunea 3.3 a tezei elaborate a fost publicată în integritate în literatura periodică de specialitate [12], de altfel ca și secțiunea 3.4 a lucrării denumită „**Protecția drepturilor băncii în cadrul riscului de ratare definitivă a banilor eliberați debitorului**” [11]. În cadrul celei din urmă secțiuni, am reușit să efectuăm un studiu asupra pierderilor definitive suportate de către bănci de pe urma transformării creditelor eliberate debitorilor în categoria celor ne performante. Aici am divizat debitorii pe categorii poziționându-i în calitatea lor de subiecți de drept persoane fizice și persoane juridice. Riscurile creditării persoanelor fizice se rezumă la imposibilitatea încasării din contul acestora a datoriilor acumulate la creditul eliberat dar mai ales în situația decesului debitorului. Aici am atins problematica actualei reglementări în parte ce ține de repartizarea masei succesoriale între creditorii defunctului și am atenționat asupra modificărilor bine venite potrivit cărora procedura succesorală urmează a fi asimilată cu cea a insolvenței persoanelor juridice. Asemenea am atenționat asupra unor lacune care reies direct din proiectul de modificare a cărții a patra a codului civil care este destinată reglementării procedurii succesoriale, și anume asupra faptului că prin textul expres al legii statului nu îi poate fi stabilit un termen de inventar a masei succesoriale. Critica de rigoare asupra acestui raționament din proiectul de lege, a fost expusă de către noi împreună cu cercetarea riscurilor ce țin de creditarea persoanelor juridice. Astfel, în secțiunea 3.4 am relatat că banca în calitate de creditor nu deține alte pârghii decât să îl constrângă pe debitorul persoană juridică prin prisma intentării procedurii de insolvență. O dată cu cercetarea avantajelor și dezavantajelor acestei etape pentru bancă, am stabilit o carență legislativă care detașează dea binelea banca de la realizarea dreptului său garantat în ipoteza derulării procesului de restructurare al unui debitor insolvent. Pentru a soluționa situația de impas cu care se confruntă creditorii garantați în cadrul unui proces de restructurare a persoanei juridice, ne-am determinat să propunem o nouă redacție a textului de lege stipulat în art. 217 alin. (3) Legea RM nr. 149/2012 în modul după cum urmează: *Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei, creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi și creditorilor garantați în perioada aplicării planului.*

Capitolul 4 „**Mijloacele juridice de protecție a drepturilor debitorului în contractul de credit bancar**”, a debutat cu secțiunea numită „**Soluții normativ-juridice care guvernează protecția debitorului în general**”. În cadrul secțiunii date, s-a relatat asupra întregului palier

normativ-juridic care servește temei de drept pentru protecția debitorului, fiind în așa mod îndreptată calea spre atingerea obiectivului trasat de către noi la nr. 6. Aici s-a examinat extensia *leziunii* în calitate de viciu de consimțământ a debitorului, însă opiniile doctrinare cu privire la *leziune* în contract relatate de către savantul român Liviu Pop la care noi ne-am raliat [16, p.308-323], au conturat complexitatea aplicării leziunii precum și efectul ei relativ asupra contractului încheiat. Prin urmare, examinând contractul de credit bancar în calitate de fapt juridic prin prisma *leziunii*, am opinat referitor la ineficiența acestui viciu pentru contractul învederat. Asemenea, în contextul normelor de drept destinate protecției debitorului, ne-am concentrat atenția asupra textului de lege stipulat în art. 1237 CC RM. Având în vedere sintagma „*regulile echității*” care este prezentă în textul celui din urmă articol, am venit cu o apreciere critică a acesteia prin extensia prevederilor art. 23 alin. (2) al Constituției RM, care evocă despre accesibilitatea de principiu al textului legii, în măsura interpretării lui fără ambiguități. Astfel am considerat că relativitatea caracterului „*echitate*”, este lipsită de claritate în partea limitelor concrete ale acesteia, fiind în așa mod detașată de accesibilitate și prin consecință de constituționalitate. În legătură cu acest fapt, se creează scepticism pentru eventualul client, direcționat spre eludarea creditării bancare în genere, fapt care subrogă riscului integritatea întregului sistem de creditare bancară. Cu titlu de soluționare a acestei probleme, pentru ajustarea sistemului de creditare la un curs corect și lipsit de impact asupra funcționalității sale, în vederea realizării drepturilor destinate debitorului în partea ce ține de dobânda bancară flotantă, în literatura periodică de specialitate am prezentat rezultatul cercetării noastre [15] prin care am propus completarea art. 1237 CC RM cu un nou aliniat, în modul după cum urmează: *În cazul în care contractul prevede dreptul băncii de a modifica unilateral mărimea dobânzii și unul din criteriile în funcție de care se face acest lucru a fost diminuat, în raport cu prevederile precedente, banca este obligată să efectueze recalculul plății la dobândă în diminuarea acesteia, în strictă concordanță cu diminuarea indicatorilor care servesc drept condiție pentru fluctuația ratei dobânzii, indiferent de faptul dacă debitorul din contractul de credit bancar a cerut sau nu acest lucru.* În calitate de platformă normativ-juridice a mijloacelor de protecție a drepturilor debitorului, în secțiunea 4.1 a mai fost examinată și criticată încasarea clauzei penale în calitate de mijloc de apărare a drepturilor. Astfel, potrivit art. 1244 al CC RM, penalitatea constituie un plafon legal maxim de despăgubire a debitorului față de care creditorul nu își execută obligația de eliberare a creditului. În această parte, noi am opinat că despăgubirile debitorului în atare situații nu se pot limita doar la încasarea penalității ci trebuie să fie strict raportate la paguba real

suportată. La fel în secțiunea 4.1, am cercetat și *autoapărarea* în calitate de mijloc protecție destinat debitorului.

Secțiunea 4.2 „*Protecția debitorului împotriva rezilierii contractului de credit bancar pentru unele temeieri nefondate ce reies din contract*” descrie aprecierile critice a actualelor prevederi legale care servesc temei pentru bancă în virtutea căruia creditorul, este în drept să rezilieze contractul de credit bancar. Cercetarea acestor din urmă prevederi a fost expusă de către noi parțial în literatura periodică de specialitate, unde noi am argumentat excluderea cuvântului „*contract*” din prevederile lit. e) a art. 1242 alin. (1) CC RM [13]. O cercetarea mai aprofundată a cazurilor care servesc temei pentru rezilierea contractului de credit bancar de către bancă, ne-a determinat însă la propunerea excluderii întregului text stipulat în lit. e) a art. 1242 alin. (1) CC RM. În așa mod, ținându-se cont de esența contractului de credit bancar, rezilierea acestuia se va admite de drept numai pentru cazuri de neexecutare esențială a obligației debitorului față de bancă, care rezidă exclusiv în plata tranșelor la credit și în prestarea garanțiilor de rambursare a creditului în general. Astfel, legea va îngădi actualele posibilități de reziliere a contractelor de credit pentru oricare temeieri arbitrar stabilite de creditor. Secțiunea 4.3 „*Clauzele abuzive și clauzele contractuale standard pârghii fundamentale de protecție a debitorului*”, descrie întregul spectru de clauze abuzive și clauze contractuale standard care îngădesc exercițiul inechitabil al băncii față de client și în special consumator. Principalele rezultate obținute în această secțiune au fost discutate de către noi în cadrul unei reuniuni științifice naționale, unde am propus completarea art. 344 a Codului Contravențional al RM cu un nou aliniat prin care să se explice că: „*Se va sancționa cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, Banca Comercială sau creditorul care va aplica calculul **dobânzii majorate** aferente creditelor care sunt eliberate conform contractelor în care este prevăzută aplicarea **penalităților** de întârziere.*”

Totodată, am propus completarea Legii RM cu privire la contractele de credit pentru consumator nr. 202 din 2013 cu un articol 28¹, cu următorul conținut:

Creditorul va fi sancționat cu o plată unică în favoarea consumatorului față de care și-a manifestat comportament abuziv, dacă acest comportament se va demonstra printr-un proces-verbal de contravenție irevocabil, emis de către autoritatea competentă sau printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă. Plata unică va fi echivalată cu suma întregii dobânzi aplicate creditului eliberat, dedusă prin reducerea ce va reieși din graficul și modalitatea de plată a creditului, chiar dacă suma dobânzii încă nu a fost plătită pe deplin de către debitor băncii [9].

Alte două rezultate importante obținute în secțiunea 4.3, rezidă în: argumentarea titlului de „camuflaj al penalității” ce i l-am oferit comisionului bancar reglementat prin art. 1238 al CC RM, precum și argumentarea practicilor internaționale potrivit cărora clauza penală aplicată debitorilor consumatori este nulă de drept [22, p.38]. Astfel, în secțiunea 4.3 am notat că pentru a nu fi detașat sistemul de creditare bancară de la destinația sa ce rezidă și în tratamentul echitabil al părții contractante mai slabe, încasarea comisionului de către bănci urmează a fi aplicată în cazuri speciale pe care le-am descris în concluzii generale și recomandări, dar penalitățile aplicate consumatorilor ar trebui să fie îngădite de drept. Secțiunea 4.4 „*Protecția debitorilor în cadrul stingerii obligațiilor ce reies din creditele neperformante*”, cuprinde o cercetare destinată circumstanțelor care apar în procesul stingerii obligațiilor debitorului față de bancă în partea ce ține de datoriile la dobânzile pretinse de către bănci după achitarea datoriei la principal și aparent îngădite prin art. 642 al CC RM. De asemenea sunt criticate carențele reglementării normativ-juridice aferente cazurilor de calculare continuă a dobânzilor aferente creditului restant, după preluarea în posesia băncii a bunurilor grevate. Tot în această secțiune, am examinat cu meticulozitate raporturile dintre debitor gajist și bancă, pentru a recomanda în final, uzitarea prevederilor art. 75 alin. (8) ale Legii RM cu privire la gaj nr. 449 din 2001, potrivit cărora părțile contractului de gaj/ipotecă sunt în drept să stabilească în mod convențional întreaga modalitate de vânzare a bunului gajat la momentul încheierii contractului de gaj. Spre finalizarea secțiunii 4.4, atenția noastră a fost atrasă asupra protecției debitorului în cadrul eventualelor speculații care se practică de către unele bănci în procesul aplicării *novației* în temeiul căreia se substituie obligația debitorului de achitare a datoriei cu o obligație nouă. În aceeași ultimă parte a secțiunii 4.4 a tezei elaborate, am argumentat caracterul ne solidar al obligațiilor debitorului principal și a garantului gajist/ipotecar, apreciind critic carența din textul stipulat în art. 181 alin. (4) al Legii insolvenței nr. 149 din 2012, care nu prevede ne degrevarea de obligații a garantului gajist/ipotecar în ipoteza lichidării debitorului principal. Rezultatele ce le-am obținut în capitolul 4 a tezei elaborate, au argumentat pe deplin faptul că actualul tratament al protecției drepturilor debitorului în contractul de credit bancar, generează scepticism pentru oricare eventual client al băncii, ceea ce mai devreme sau mai târziu va ruina întregul sistem de creditare bancară dacă lucrurile nu se vor ajusta la propunerile expuse prin prezenta teză de doctorat. Poziția expusă *supra*, constituie un rezultat al evaluărilor noastre focusate prin obiectivul nr. 7 ce ni l-am trasat și o punte de trecere la obiectivul cu nr. 8, care rezidă în argumentarea modalităților de soluționare a acestui impas prin concluziile generale și recomandate expuse în teză.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Prin cercetarea efectuată în prezenta teză, se evidențiază foarte pronunțat faptul că contractul de credit bancar, constituie o motrice perpetuă a circuitului economic.

Din această cauză, rezultatele obținute în urma elaborării prezentului studiu vin să fortifice cursul corect al derulării contractului de credit bancar, dar și al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor ce aparțin părților care participă la încheierea lui. Totodată, un atare curs corect constituie un debut pentru știința națională. Acest debut, reiese și de faptul că teza prezintă un avantaj pentru ambii participanți la contractul de credit bancar, în pofida dominanței băncii în raport cu clientul. Cercetarea unui volum impunător de materiale științifice și legislative, ne-a permis atingerea scopului pe care ni l-am propus în prezenta lucrare, astfel încât rezultatele pe care le-am obținut ne permit formularea următoarelor concluzii generale:

1. Fiecare mijloc juridic de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, care își găsește relevanță în aplicarea sa practică în momentul oportun, generează o serie de probleme care constituie un impediment pentru cursul constructiv al contractului de credit în ipoteza în care relația ce rezultă din el, ar urmări avansarea afacerii bancare pe de o parte, și formularea unui scut de protecție a drepturilor debitorului contra abuzurilor băncii, pe de altă parte.

2. Eficacitatea necorespunzătoare a mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar declină cursul relației de creditare de la scopul său original ce rezidă în satisfacția echitabilă a ambilor părți care participă la încheierea contractului, creându-se în așa mod un flux de pierderi financiare suportate la fel de către ambele părți, care se cumulează cu o denigrare a esenței procesului de creditare insufliând scepticism pentru orice potențial client.

3. În consecință, lipsa clienților, în regim indirect, devastează afacerea băncii prin neuzul produselor de creditare, conturând în așa mod necesitatea unui scut de protecție al drepturilor debitorului contra abuzurilor băncii în calitate de o premisă fundamentală a dezvoltării și valorificării creditului bancar în regim corect. În calitate de o a doua premisă fundamentală ce ține de protecția drepturilor în contractul de credit bancar, se conturează importanța majoră a afacerii bancare pentru dezvoltarea economică a țării prin participarea fiecărei bănci, atât la bugetul public național datorită statutului său de contribuabil cât și participarea fiecărei bănci în calitate de furnizor de locuri de muncă pentru generația de specialiști tineri. Anume acestea sunt temeiurile care trebuie să determine legislativul la protecția drepturilor ce aparțin ambilor participanți la contractul de credit bancar, care vor genera inclusiv și avansarea afacerii băncii.

4. La etapa actuală, lipsa în RM a unui cadru conceptual argumentat al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, generează o defăimare a băncilor dar și a clienților prin aplicarea practicilor ineficace aferente protecției drepturilor. Defăimarea numită, se datorează curențelor legislative și interpretărilor eronate a textelor legii de către instanțele judecătorești care s-au relatat în teză. Aceste lucruri strangulează ambiția de dezvoltare continuă a afacerii de creditare în genere și drept consecință, clienții nu se pot bucura de condiții de creditare mai avantajoase. O atare politică, are o extensie distrugătoare asupra întregului sistem de creditare care în rezultat, nu promovează nici afacerea băncii, nici bunăstarea clientului. Prin urmare sistemul de creditare bancară se detașează de la scopul său original.

5. Impact economic negativ asupra părților contractului de credit dar și asupra bugetului statal, manifestat prin pierderi financiare care s-au estimat în prezenta lucrare, poate fi curmat exclusiv prin implementarea următoarelor propuneri *de lege ferenda*:

a) Poziționarea textului de lege din articolul 1226 CC RM într-o secțiune separată în capitolul care reglementează contractele și operațiunile bancare din CC RM, destinat dispozițiilor generale privind contractele și operațiunile bancare.

b) Completarea art. 11 CE RM cu un text inclus la o nouă „literă”, prin care se va oferi formula executorie convențională pentru contractul de credit bancar, astfel încât să fie indicat: *contractele de credit bancar constituie titluri executorii.*

c) Introducerea unui nou alineat în art. 60 CE RM, prin care să se explice că: încheierea de intentare a procedurii emise în temeiul noii litere, introduse în art. 11 despre care s-a vorbit la pct. b) *supra*, poate fi contestată în cazul:

Neveridicității informațiilor cu privire la cuantumul sumelor datorate, confirmate printr-un proces-verbal de conciliere a părților aflate în procedură. Lipsa procesului-verbal de conciliere, menționat supra, va constitui un temei de restituire a cererii de contestare a încheierii de intentare a procedurii.

Neexpirarea termenului de executare benevolă a obligației de restituire anticipată a tuturilor sumelor datorate conform creditului eliberat.

d) Pentru ajustarea despăgubirilor pretinse de către bancă la criteriul echității, includerea în art. 1242 CC RM a unui nou alineat prin care s-ar fi explicat că: *Rezilierea contractului de credit bancar nu afectează dreptul părților de a cere încasarea despăgubirilor potrivit indicilor prevăzuți în contractul reziliat care se referă la cuantumul dobânzii aferente creditului eliberat stabilite inițial prin contract, fluctuația acestei dobânzi în cazurile prevăzute de lege,*

penalităților, dacă acestea sunt prevăzute, și întregului cost de administrare a creditului neperformant suportat de către creditor până la achitarea deplină a acestuia.

e) Pentru sporirea celerității procesului de valorificare a obiectului gajului și distribuirea produsului obținut din vânzarea bunurilor gajate la achitarea datoriilor la credit, modificarea art. 77 alin. (1) lit. c) ale Legii RM nr. 449/2001, după cum urmează: *Vânzarea bunurilor gajate de către creditorul gajist, odată cu plata integrală a prețului de vânzare, stinge toate sechestrerele și interdicțiile asupra bunului, cu excepția celor aplicate de către instanțele de judecată în litigii legate de contestarea valabilității dreptului de proprietate asupra obiectului gajului.*

f) În scopul menținerii creanțelor garantate ale băncilor care se satisfac de către debitorii aflați în cadrul procesului de restructurare, reglementat prin art. 182-217 ale Legii RM nr. 149/2012, și excluderii riscului ce poate apărea ca rezultat al revocării planului celei din urmă proceduri, sugerăm o nouă redacție a textului de lege stipulat în art. 217 alin. (3) ale Legii RM nr. 149/2012, în modul după cum urmează:

➤ *Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei, creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi, și creditorilor **garantați** în perioada aplicării planului.*

g) În scopul ocrotirii procedurilor judiciare cu privire la abuzurile admise de creditori în cadrul modificărilor unilaterale ale dobânzilor la creditele eliberate, considerăm necesară completarea art. 1237 CC RM cu un nou alineat, și anume: *În cazul în care contractul prevede dreptul băncii de a modifica unilateral mărimea dobânzii și unul din criteriile în funcție de care se face acest lucru a fost diminuat, în raport cu prevederile precedente, banca este obligată să efectueze recalculul plății la dobândă în diminuarea acesteia, în strictă concordanță cu diminuarea indicatorilor care servesc drept condiție pentru fluctuația ratei dobânzii, indiferent de faptul dacă debitorul din contractul de credit bancar a cerut sau nu acest lucru.*

h) Pentru limitarea liberalismului oferit băncilor prin texte legale exprese, în ceea ce ține de rezilierea contractelor de credit pentru motivele formal permise dar diferite de neexecuțări esențiale de obligații, propunem excluderea lit. e) din art. 1242 alin. (1) CC RM.

i) Pentru ajustarea procesului de creditare la interesele majore ale consumatorului, propunem includerea în Legea RM nr. 202/2013 a unui articol 28¹ cu următorul conținut: *Creditorul va fi sancționat cu o plată unică în favoarea consumatorului față de care și-a manifestat comportament abuziv, dacă acest comportament se va demonstra printr-un proces-verbal de contravenție irevocabil emis de către autoritatea competentă sau printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă. Plata unică va fi echivalată cu suma întregii dobânzi aplicată*

creditului eliberat, dedusă prin reducerea ce va reieși din graficul și modalitatea de plată a creditului, chiar dacă suma dobânzii încă nu a fost plătită pe deplin de către debitor băncii.

j) De asemenea, considerăm că Legea RM nr. 202/2013 necesită o prevedere expresă inclusă într-un nou alineat la art. 24, prin care s-ar fi condamnat cu nulitate absolută oricare penalitate stabilită consumatorului de către bancă pe modelul Estoniei [194, p.38]. Această îngrădire va despovăra consumatorii de abuzul băncilor cât de semnificativ sau nu ar fi acesta.

k) În calitate de ultimă propunere, pentru îngrădirea posibilităților oferite în prezent băncilor în ceea ce privește camuflarea dobânzilor și a penalităților prin comisioane bancare, în scopul aplicării corecte și *ad literam* a prevederilor art. 1238 CC RM, sugerăm completarea redacției actuale a celui din urmă articol cu un nou alineat în modul după cum urmează:

Comisionul bancar solicitat pentru oarecare acțiuni aferente acordării creditului bancar, neutilizării creditului ori achitării anticipate a creditului va fi nul. Comisionul bancar poate fi încasat exclusiv pentru serviciile adițional prestate de către bancă ce țin de modificarea termenului de scadență a creditului, modificarea garanțiilor aferente rambursării creditului, restructurarea creditului ori a altor servicii care se prestează nemijlocit în cursul utilizării acestuia de către client.

6. În consecință, cadrul conceptual al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor din contractul de credit bancar se va amplifica și se va ajusta la necesitățile și rigorile practice actuale, care vor permite remedierea impactului negativ asupra caracterului său economic.

În așa mod, se elucidează **soluționarea unei probleme științifice actuale. Aceasta rezidă în: elaborarea cadrului conceptual** absent în RM al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, *care a contribuit la prevenirea încălcărilor stabilite, permițând valorizarea economică a securității intereselor părților contractante precum și accelerarea realizării drepturilor ce le aparțin.*

Cercetările de perspectivă, în opinia noastră, urmează a fi îndreptate spre:

1. Examinarea aprofundată a oportunității privind instituționalizarea unei Curți de arbitraj care se va ocupa de soluționarea litigiilor ce vor izvorî din contractul de credit bancar.

2. Conceperea unei noi subramuri a dreptului bancar îndreptată spre cercetarea relațiilor de creditare bancară în ansamblul lor, intitulată *drept al creditului*.

3. Examinarea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în raporturile de credit bancar care derivă din întreaga activitate bancară de creditare.

4. Redactarea și aprobarea unor recomandări de către CSJ în vederea aplicării corecte a legislației cu privire la soluționarea litigiilor ce decurg din contractele de credit bancar.

BIBLIOGRAFIE

I. Referințe bibliografice în limba română

1. Băieșu A. și Slutu N. Note de curs. Drept bancar (Ciclul I). Chișinău, 2013. 51 p. http://www.usem.md/uploads//files/Note_de_curs_drept_ciclul_1/085_-_Dreptul_bancar.pdf (vizitat la 04.12.2014).
2. Bîrsan C. Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Vol.I. Drepturi și Libertăți. București: All Beck, 2005. 1273 p.
3. Carmen A. Gh. Drept bancar. Ed. a 3-a. București: C.H. Beck, 2014. 336 p.
4. Chibac Gh. ș.a. Drept civil. Contracte și succesiuni. Ed. a III-a. Vol. III. Chișinău: Cartier, 2010. 568 p.
5. Cimil D. Calificarea raporturilor contractuale. Studiu monografic. Chișinău: Grafema Libris, 2013. 224 p.
6. Goicovici J. Creditele pentru consum și de investiții imobiliare. Comentarii și Explicații. București: C.H. Beck, 2014. 373 p.
7. Marian N. Calificarea subiecților contractului de credit bancar. În: Materialele Conferinței științifice internaționale a doctoranzilor, din 10 martie 2015, „Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători”. Chișinău: Art Poligraf, 2015, p.169.
8. Marian Nicolae. Consecințele problematice ale excluderii dreptului băncii la solicitarea executării obligației debitorului. În: Revista națională de drept, nr. 7 din 2016, p.40-44. (0,69 c.a).
9. Marian N. Creditarea consumatorului în lumina armonizării prevederilor legislației în vigoare. În: Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”. Chișinău: CEP USM, 2014, p.70-72.
10. Marian N. Creditele fără garanții de rambursare în sistemul național de creditare. În: Materialele conferinței științifice internaționale cu genericul „Rolul științei și educației în implementarea acordului de asociere la Uniunea Europeană”. Chișinău, 5 februarie 2015: eveniment dedicat aniversării a 60 de ani ai academicianului Valeriu Canțer, președinte al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA): lucrări expuse în cadrul atelierului sociouman, desfășurat în incinta Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”. Iași: Vasilana 98, 2015, p.544-547.
11. Marian Nicolae. Culmea riscurilor de creditare aferente bancherului și protecția împotriva acestora. În: Revista națională de drept, nr. 9 din 2016, p. 62-66. (0,80 c.a).

12. Marian Nicolae. Exercițarea dreptului de gaj al bancherului și dificultățile procedurii. În: Revista națională de drept, nr. 7 din 2016, p.55-60. (0,86 c.a).
13. Marian N. Libertatea decizională a părților contractante cu privire la rezilierea contractului de credit bancar. Aspecte comparative. În: Legea și viața, nr. 10/2014, p.34-39.
14. Marian Nicolae. Povara bancherului la momentul exigibilității creanțelor sale. În: Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”. Chișinău: CEP USM, 2016, p.23-27. (0,25 c.a).
15. Marian N. Unele aspecte cu privire la prețul contractului de credit bancar. În: Revista națională de drept, nr. 2 din 2014, p.79-85.
16. Pop L. Tratat de drept civil obligațiile. Vol. II. Contractul. București: Universul Juridic, 2009. 803 p.
17. Postolache R. Drept bancar. București: C.H Beck, 2012. 368 p.
18. Turcu I. Contractele bancare în Noul Cod civil: art.2184-2194 și art.2279-2494. București: C.H. Beck, 2013. 554 p.

II. Referințe bibliografice în limba rusă

19. Гавальда К., Стуфле Ж. Банковское право. Перевод с фр. Под ред. В.Я. Лисняка. Москва: Финстатинформ, 1996. 566 с.
20. Романец Ю.В. Система договоров в гражданском праве России. 2-е издание. Москва: Норма Инфра-М, 2013. 496 с.
21. Тихомиров М.Ю. и Тихомирова Л.В. Кредитный договор. Судебная практика и официальные разъяснения. 2-е издание. Москва: Из. Тихомирова, 2015. 142с.

III. Referințe bibliografice în limba engleză

22. Federico Ferretti. The law and consumer credit information in the European community. The regulation of credit information systems. New York: Routledge-Cavendish, 2008. 263 p.
23. Karin Sein. Protection of Consumers in Consumer-Credit Contracts: Expectations and Reality in Estonia. In: Juridica International, no. XX/2013. Law Review University of Tartu Estonia, 2013. p. 32-40. www.juridicainternational.eu (vizitat la 27.07.2016).

ADNOTARE

Marian Nicolae, „Mijloacele juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar”, teză de doctor în drept, Chișinău, 2017

Structura tezei: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 198 de titluri, 6 anexe, 171 de pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 12 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: credit bancar, creditor, debitor, protecție a drepturilor, eficacitate.

Domeniul de studiu: Lucrarea se referă la domeniul dreptului civil contractual.

Scopul – cercetarea eficacității mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar precum și argumentarea acestora în calitate de premise fundamentale ale cursului constructiv al relațiilor de creditare bancară, îndreptat spre constituirea unui pilon pentru avansarea afacerii bancare, pe de o parte, și a unui scut de protecție contra abuzurilor băncii față de debitori, pe de altă parte.

Obiectivele studiului: cercetarea apărării drepturilor și extensia acesteia asupra relațiilor de creditară bancară; cercetarea naturii juridice a contractului de credit bancar și delimitarea lui de grupul contractelor cu particularități similare; analiza creditului bancar ca entitate economică și entitate juridică; cercetarea mijloacelor juridice de protecție a drepturilor băncii și a debitorului și identificarea impedimentelor ce țin de realizarea acestor drepturi; evaluarea actualei eficacități a mijloacelor juridice de protecție a drepturilor; formularea propunerilor *de lege ferenda*.

Noutatea și originalitatea științifică. Este prima cercetare prin care s-a argumentat amplificarea conceptului mijloacelor de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar.

Problema științifică soluționată constă în: *elaborarea cadrului conceptual absent în RM al mijloacelor juridice de protecție a drepturilor în contractul de credit bancar, care a contribuit la prevenirea încălcărilor stabilite, permițând valorizarea economică a securității intereselor părților contractante, precum și accelerarea realizării drepturilor ce le aparțin.*

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării constă în elucidarea unui răspuns complementar pentru fondul științific național și nu numai, care servește în calitate de premisă suplimentară pentru continuitatea dezvoltării științei. Valoarea aplicativă a lucrării constă în ajustarea practicilor aferente soluționării rapide, ieftine și corecte a disputelor ce apar între participanții la încheierea contractului de credit bancar.

Implementarea rezultatelor științifice se găsește în propuneri de perfecționare a cadrului legal destinat protecției drepturilor din contractul de credit bancar, în recomandări destinate uniformizării practicilor judiciare, precum și în corijarea atitudinii băncii în raport cu clientul.

РЕЗЮМЕ

**Мариан Николай, «Средства защиты прав в банковском кредитном договоре»,
диссертация на соискание ученой степени доктора права, Кишинэу, 2017**

Структура работы: введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография, включающая 198 наименования, 6 приложения, 171 страница основного текста. Результаты исследования опубликованы в 12 научных работах.

Ключевые слова: банковский кредит, кредитор, защита прав, эффективность.

Область исследования: гражданско-договорное право.

Цель состоит в исследовании эффективности средств защиты юридических прав в банковском кредитном договоре и их обосновании в качестве основных предпосылок правильного развития производства банковского кредитования, направленного на создание основ продвижения банковского бизнеса с одной стороны, и защиты от злоупотреблений банка по отношению к заемщикам с другой стороны.

Задачи: исследования защиты прав и их распространения на банковский кредит; исследования правовой природы банковского кредитного договора и его делимитации от договоров со схожими особенностями; анализ банковского кредита с экономической и юридической точки зрения; исследовании правовых средств защиты прав банка и заемщика и выявлении преград не позволяющих реализацию тех самых прав; оценке эффективности нынешних средств защиты прав; предложения *de lege ferenda*.

Научная новизна. Это первое исследование, в котором утверждается усиление концепции защиты прав в банковском кредитном договоре.

Решение научной задачи состоит в разработке концептуальных основ защиты юридических прав в банковском кредитном договоре РМ, которые поспособствовали предотвращению постановленных нарушений, последовательно позволив экономической оценкой безопасности интересов сторон, и ускорения реализации принадлежащих им прав.

Теоретическая и практическая ценность работы состоит в выяснение нового ответа по проблеме защиты прав в банковском кредитном договоре, что является предпосылкой для дальнейших научных исследований означенной проблемы. Практическая значимость заключается в урегулировании динамичности, рентабельности и верности разрешения споров, возникающих между участниками договора кредитования.

Реализация научных результатов находится в предложениях о совершенствовании правовой базы предназначенной для защиты прав в кредитном договоре, рекомендациях по стандартизации судебной практики и улучшении отношения банка к клиенту.

ANNOTATION

Marian Nicolae, “Legal means of protection of rights in the bank credit agreement”, Thesis for the degree of Doctor of Law, Chisinau, 2017

The paper’s structure: introduction, four chapters, general conclusions and recommendations, bibliography with 198 titles, 6 annexes, 171 pages of text. The results obtained are published in 12 scientific works.

Key words: banking credit, creditor, debtor, the protection of rights, efficacy.

Field of study: The paper refers to the civil contract law.

The Goal of the paper is to research the efficacy of the legal means of protection the banking credit agreement and their justification as fundamental premises of the constructive course of the bank crediting relationships, directed toward setting up a pillar for the developing of the banking business on the one hand and a protection shield against the abuse of the bank towards the borrowers on the other hand.

The objectives: researching the rights of defense and its extension on bank lending relationships; researching the legal nature of the bank credit agreement and its delimitation from the group of banking agreements to similar feature; the analysis of the bank credit as economic entity and legal entity; researching of the legal means to protect the bank and the borrower rights and identifying the constraints to the realization of these rights; assessing of the existing effectiveness of legal means of protection of rights; proposals de lege ferenda.

Scientific novelty and originality. It is the first elaborate scientific research to support the amplification of the concept of rights protection in the bank credit agreement.

The solved scientific problem consists in *the developing of the conceptual framework* of the legal means of protection of rights in the RM banking credit agreement, *which has helped to prevent* the established violations, *allowing the economic valorization* of the security interests of contracting parts and *the accelerating* the realization of the rights belonging to them.

The theoretical and practical value of the thesis is to elucidate an innovative response for the scientific fund that will serve as an additional prerequisite for the continuity of the development of science. The applied value of the work is to adjust the settling practices fast, cheaply and accurately the disputes between the participants of the bank credit contract.

The implementation of scientific results can be found in proposals on improving of the legal framework for the protection of rights out of the bank credit agreement, in recommendations to standardize judicial practices, as well as in correcting the bank attitude in relationship to the client.

MARIAN NICOLAE

**MIJLOACELE JURIDICE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR ÎN CONTRACTUL DE
CREDIT BANCAR**

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 26 iunie 2018
Hârtie ofset. Tipar laser.
Coli de tipar: 2.0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tirajul 50 ex.
Comanda Nr. _____

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
mun. Chișinău, str. A. Mateevici 60, MD-2009